

для державного сектора, рушійною силою сучасної освіти, науки і бізнесу й вважається найціннішим стратегічним активом суспільства. Тому бібліотекам необхідно зважати на стратегічний, інформаційно-аналітичний і технологічний напрями інформаційного менеджменту для задоволення потреб користувачів та дотримуватись активної позиції в суспільстві щодо участі у формуванні інфоноосфери, соціоінфоноосфери й інфокозму.

Подальше дослідження теми пов'язане з вивченням об'єктно-предметного змісту провідних наукових праць бібліотечно-інформаційної галузі.

Список літератури

1. Амлинский Л. З. Научные библиотеки информационного общества: организация и технология / Л. З. Амлинский. — СПб. : Профессия, 2008. — 200 с.
2. Гиляревский Р. С. Информационный менеджмент : управление информацией, знанием, технологией / Р. С. Гиляревский. — СПб. : Профессия, 2009. — 304 с.
3. Ильганаева В. А. Гармонизация культурной среды в условиях информатизации общества / В. А. Ильганаева. — Х., 1999. — 34 с.
4. Каптерев А. И. Информационный анализ профессионального пространства / А. И. Каптерев. — М. : МГУКИ, 1992. — 143 с.
5. Кобелев О. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного реструктурування бібліотек України / О. М. Кобелев // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2009. — № 1. — С. 45—51.
6. Лопатина Н. В. Управление информатизацией : теоретико-социологический подход: монограф. / Н. В. Лопатина. — М. : Изд-во МГУКИ, 2006. — 236 с.
7. Окинавская Хартия глобального информационного общества // Дипломатический вестник. — 2000. — № 8. — С. 52
8. Суслова И. М. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. для вузов культуры и искусств / И. М. Суслова, В. К. Клюев ; под общ. ред. И. М. Сусловой ; МГУКИ. — СПб. : Профессия, 2009. — 600 с.

Надійшла до редколегії 17.04.2012 р.

УДК 025.342

Ю. Г. ДИШЛОВА

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ФОРМУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ФОНДІВ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

Розглянута особливо актуальна проблема для вітчизняних бібліотек щодо правового аспекту формування та захисту електронних документів.

Ключові слова: електронний документ, електронні фонди бібліотек України, формування електронних фондів бібліотек, інформаційне право, авторське право, бібліотечне законодавство України.

Rассмотрена особенно актуальная для отечественных библиотек проблема правового аспекта формирования и защиты электронных документов.

Ключевые слова: электронный документ, электронные фонды библиотек Украины, формирование электронных фондов библиотек, информационное право, авторское право, библиотечное законодательство Украины.

Especially actual problem of legal formation and protection of electronic documents in Ukraine libraries is considered in the article.

Key words: electronic document, electronic funds of Ukraine libraries, formation of electronic funds of libraries, information law, copyright law, library legislation of Ukraine.

Інтенсивний розвиток інформаційних технологій та їх упровадження в діяльність бібліотек України сприяють створенню і використанню фондів електронних документів, розвитку служб їх електронної доставки, інших інноваційних бібліотечних продуктів та послуг. Ці процеси відбуваються в умовах, коли сучасний стан нормативно-правового забезпечення технологій формування та використання електронних ресурсів бібліотек України не відповідає рівню розвитку й завданням цивілізованого інформаційного суспільства: з одного боку, бібліотеки зобов'язані дотримувати вимог закону про авторське право, з іншого, — забезпечити конституційні права кожного громадянина на безперешкодний доступ до інформації з метою освіти та самоосвіти, підтримки наукової, практичної й виробничої діяльності членів соціуму. Це протиріччя постійно виникає в повсякденній роботі бібліотечних установ і має юридичний та організаційно-технологічний аспекти.

На міжнародному рівні питання правового регулювання процесів формування і використання електронних фондів бібліотек у контексті дотримання вимог законодавства про авторське право постійно обговорюються на форумах Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІС), ІФЛА, авторитетних установ і організацій, на наукових конференціях, нарадах і на шпальтах професійних видань [1, 2, 3]. Але й понині більшість аспектів проблеми є дискусійними і мають різні підходи до вирішення в практиці роботи бібліотек.

Метою статті є визначення першочергових напрямів удосконалення нормативно-правових засад формування й використання електронних фондів вітчизняних бібліотек.

Необхідність формування електронних фондів онлайнних та офлайнних видань зумовила нові правовідносини в бібліотеках, зокрема:

- з авторами й видавцями електронних видань стосовно необхідності гарантованого постачання ними бібліотечних фондів, організації дистанційного доступу користувачів до електронних колекцій, забезпечення електронної доставки документів, реалізації проектів поцифрування та довготривалого зберігання електронних ресурсів. Ці відносини потребують вирішення комплексу складних економічних, технічних, організаційно-правових, технологічних питань, зокрема укладання угод з власниками авторських прав на електронні видання щодо умов і можливостей їх використання бібліотеками як засобу електронних комунікацій. З іншого боку, провідні наукові бібліотеки України мають докладати нині неабияких зусиль для налагодження максимально вичерпного документопостачання своїх фондів обов'язковим прирнником електронних документів;

- з користувачами бібліотек — суб'єктами різних видів бібліотечно-інформаційного обслуговування первинними й вторинними електронними документами. Ці правовідносини мають два аспекти: необхідність виконання бібліотеками своїх онтологічних функцій щодо задоволення різноманітних інформаційних потреб користувачів, надання їм можливостей пошуку й одержання інформації через використання електронних бібліотечних фондів, каталогів, картотек, баз і банків даних, широкого асортименту інноваційних бібліотечних продуктів та послуг. Другий аспект стосується обов'язків бібліотек щодо дотримання вимог закону України «Про авторське право та суміжні права», який суттєво обмежує їх можливості стосовно генерування та використання повнотекстових баз даних, необхідності укладання ліцензій на право дистанційного доступу до них користувачів;

- з бібліотеками — учасницями корпоративних проектів стосовно розподілу обов'язків та ресурсів щодо виробництва електронних інформаційних продуктів і послуг, визначення умов їх спільного зберігання та використання.

У вирішенні цих питань першочергова роль належить законодавчим механізмам регулювання правовідносин у системі «автор — видавець — бібліотека — користувач», які мають стимулювати створення авторами творів і забезпечення їх розповсюдження в суспільстві, зокрема й через посередництво бібліотек, із задоволенням інтересів усіх суб'єктів інформаційного ринку. Нині ці відносини повною мірою не регулюються чинними нормативно-правовими актами України.

Так, у законах України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» [5], «Про обов'язковий примірник документів» [10], «Про авторське право і суміжні права» [4] не наведено чіткого визначення понять «електронний документ», «електронний ресурс» як важливих засобів комунікаційної взаємодії, активно використовуваних у практичній діяльності сучасних бібліотек. Це спричиняє термінологічну та концептуальну невизначеність, тому для досягнення мети цієї статті як робочу дефініцію пропонуємо таку: електронний документ — документ, що функціонує в оцифрованому форматі, який для відтворення зафіксованої в ньому інформації потребує спеціального технічного та програмного оснащення.

Серед об'єктів авторського права слід назвати такі види електронних документів: електронні текстові й нетекстові, періодичні й неперіодичні видання, комп'ютерні програми, навчальні та розвиваючі мультимедійні програмні продукти, усі види баз даних, зокрема й електронні каталоги. Відповідно до ст. 17—20 закону України «Про авторське право та суміжні права» для комп'ютерних програм і електронних видань, надається правова охорона як для творів літератури, для електронних каталогів і бібліографічних баз даних — як для збірників. Ст. 11—15 цього закону визначають механізми правового регулювання відносин, що виникають між власниками прав на програми та бази даних і користувачами на основі державного обліку та реєстрації, стандартизації та сертифікації цих об'єктів авторського права. Процедури відтворення змісту цих об'єктів авторського права регулюються ст. 22—25 означеного закону, але жодний правовий акт в Україні не корегує нині правовідносин, що виникають у процесі формування та надання в суспільне використання бібліотечних фондів, які містять різні види електронних документів.

Статті 33, 34 закону України «Про авторське право і суміжні права» передбачають договірні відносини між власниками (авторами) електронних документів і користувачами. При цьому підкреслено, що сам факт надання інформаційної послуги не передбачає права авторства на отриману документну інформацію.

Окрім аспекти правовідносин бібліотеки як суб'єкта, що бере участь у регулюванні інформаційних процесів, відображені в розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів» [7]. Зазначено, що права авторства і право власності на інформаційні ресурси, технології та засоби їх забезпечення можуть належати різним особам, котрі є розробниками засобів забезпечення автоматизованих інформаційних систем, баз і банків даних, їх мереж, інших інформаційних технологій. Бібліотека — власник інформаційної системи, технологій та засобів

їх забезпечення — зобов'язана захищати права їх авторів відповідно до законів України «Про авторське право і суміжні права» і «Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів».

Питання авторського права, що виникають у засобах масової інформації, регулюються окремими положеннями закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» [6]. Цей закон створює правові основи діяльності друкованих засобів масової інформації (преси) в Україні, гарантує права і їх свободи відповідно до Конституції України (254к/96-ВР), закону України «Про інформацію» (2657-12). Зокрема, в законі України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» розкриваються поняття «продукція засобів масової інформації» (ст. 29), порядок її розповсюдження (ст. 30).

В умовах реалізації Концепції формування Національної електронної бібліотеки України варто підтримати пропозицію директора Книжкової палати України М. І. Сенченка про необхідність модернізації закону України «Про обов'язковий примірник документів» з урахуванням документів, що надаються в режимі віддаленого доступу, а також обов'язкового надання видавцями бібліотекам-депозитаріям електронних аналогів друкованих документів. Серед невирішених проблем поповнення електронних фондів національних книгосховищ обов'язковим примірником є також безконтрольність повноти та термінів його надходження до бібліотек, невизначеність державного органу, що забезпечуватиме контроль за повнотою доставки обов'язкових примірників та реалізацію штрафних санкцій щодо порушників закону. Так, у Російській Федерації за недоставляння об'єктів депонування пропонується ввести штрафні санкції від 10 до 30 мінімальних розмірів оплати праці, що становить від 1400 до 4200 дол. США, у Канаді сума штрафу складає 25 тис. канадських дол., у США — 2500, у Франції — 500 тис. франків [12].

Правовий захист електронних ресурсів частково забезпечується Кримінальним кодексом України, який набув чинності 1 вересня 2001 р. У цьому Кодексі є статті, які стосуються інтересів бібліотек як виробників і користувачів електронних баз та банків даних. Так, гл. 16 Кодексу присвячена злочинам у сфері використання електронно-обчислювальних машин, систем та комп'ютерних мереж, є статті, які передбачають покарання за: неправомірний доступ до комп'ютерної інформації (ст. 361); створення, використання та поширення шкідливих програм чи технічних засобів (ст. 361-1); несанкціонований збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих

системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації (ст. 361-2); несанкціоновані дії з інформацією, яка обробляється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, котра має право доступу до неї (ст. 362). Передбачено також кримінальне покарання за порушення авторських і суміжних прав (ст. 176).

Захист процесу формування фондів електронних документів та інформаційних ресурсів, що надаються у використання в мережах, регулюються підзаконними нормативними актами державних органів виконавчої влади, положень яких слід дотримувати бібліотекам: розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів» від 5 травня 2003р. № 259-р, постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів» від 17 березня 2004р. № 326, розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека — XXI» від 23 грудня 2009 р. № 1579-р. Ці правові акти захищають форму надання електронних документів, сприяють підвищенню ефективності використання, забезпечення доступності документів, які зберігаються в бібліотечних, архівних та музейних фондах, через створення єдиної інформаційної бібліотечної системи.

Зазначимо також, що в Україні понині не прийняті законодавчі акти, положення яких ураховані під час обговорення прав бібліотек з питань формування, зберігання й надання в користування фондів електронних документів. Не прийняті також підзаконні акти загального характеру з авторського права, що регулюють правовідносини в бібліотечно-інформаційних установах, які має розробляти Міністерство культури України.

Значно ускладнює процес використання в бібліотеках електронних документів відсутність термінологічних і технологічних стандартів, які формують єдині вимоги до засобів відтворення інформації на електронних носіях, процесів комплектування, обробки, впорядкування, зберігання онлайн-документів і забезпечення до них безперешкодного дистанційного доступу.

Аналіз зарубіжного досвіду щодо правового регулювання авторських прав в електронному середовищі дозволяє стверджувати, що це законодавство має бути одним із наймобільніших. Навіть у тих державах, де давно і стабільно діють закони про авторське право, до них періодично приймають поправки і доповнення, що насамперед пов'язано з ускладненням практичної діяльності

бібліотек з електронною інформацією. Так, нещодавно в США розроблено законопроект про авторське право в електронному середовищі, поданий на розгляд Американського Конгресу. У цьому законопроекті враховано інтереси авторів, розповсюджувачів і користувачів електронної інформації та передбачено можливості регулювання питань їх взаємовідносин. Не чекаючи затвердження законопроекту, Бібліотека Конгресу, Національна федеральна служба реферування та індексування, Американська асоціація видавців ініціювали практичні рішення, уклавши угоду про реєстрацію авторського права на видання, що випускаються на оптичних CD-дисках. У США також діє закон про телекомунікації, який передбачає значні пільги на оплату телекомунікаційних послуг для бібліотек.

Особлива увага в США приділяється забезпеченню вільного доступу до електронної інформації користувачів різних категорій. Так, ще в 1997 р. представники бібліотечних, наукових і освітніх установ на Конгресі з добровільного використання інформації прийняли заяву про захист прав користувачів електронної інформації. Американська бібліотечна асоціація видала методичні рекомендації «Доступ до електронної інформації, служб і мереж», основним завданням яких є захист прав користувачів бібліотек в електронних мережах та інформаційному просторі на вільний доступ і використання інформаційних ресурсів.

Зміни деяких положень у законодавстві про авторське право і суміжні права, що стосуються електронних та програмних ресурсів, відбулися у Федеративній Республіці Німеччини в 1992 р. Об'єднання книгопродавців ФРН і Федеральне об'єднання національних бібліотечних спілок прийняли Положення спільної декларації «Про дотримання Федерального Закону про авторське право при реалізації проекту «Ініціатива федеральних земель ФРН щодо вдосконалення роботи МБА». На основі цього документа створена спеціальна правова комісія на базі німецьких бібліотечних спілок, яка контролює дотримання авторських прав при використанні електронних фондів по МБА. Особливу увагу в прийнятому у ФРН законі «Про регламентацію основних положень роботи служб інформації та комунікації» приділено правовим аспектам використання ресурсів Інтернет і електронних документів у бібліотеках. Доповнення до чинного законодавства про авторське право, що стосуються прав авторів та користувачів на використання ресурсів електронного середовища, позиції бібліотечної спільноти й охорони різних видів баз даних, прийняті в 1997 р. у Великій Британії.

Таким чином, як в Україні, так і за кордоном нагальним є питання невідповідності чинної нормативно-правової бази потребам

бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів, формування електронних фондів, забезпечення ефективного функціонування служб електронної доставки документів через глобальні телекомунікаційні мережі.

Чинне законодавство та нормативні акти виконавчої влади України в бібліотечній і суміжних галузях не створили єдиного правового простору, який регулює відносини між авторами, видавцями, бібліотеками-виробниками електронних документів, їх розповсюджувачами і користувачами. В цих умовах першочерговим є вирішення бібліотеками таких проблем:

- забезпечення вільного доступу користувачів до фондів електронних документів та можливостей їх репродукування в режимі «оф-лайн» і «он-лайн», не порушуючи при цьому прав авторів і видавців;
- захисту авторських прав бібліотек-виробників і розповсюджувачів електронних документів;
- захисту прав користувачів бібліотек на вільний доступ до електронних документів — об'єктів зберігання бібліотечних фондів;
- захисту електронних документів, що надаються бібліотеками в онлайн-режимі дистанційного доступу (маркування, криптографія, система ідентифікації цифрових об'єктів, ін.).

Необхідність вирішення цих проблем в умовах, коли практика бібліотек випереджає законотворчу діяльність, цілком очевидна. В цій ситуації доцільно перенести розгляд питань авторського права електронних документів з державного в внутрішнього (галузевого) рівня на локальний рівень, тобто гармонійно поєднувати вирішення питань захисту авторських прав та інтересів користувачів бібліотек безпосередньо в бібліотеці. У зв'язку з цим бібліотеки зазвичай розробляють і затверджують внутрішні інструктивні документи, що є нормативними в межах однієї або декількох бібліотек мережі. Насамперед, вносяться зміни і доповнення до правової та організаційно-розпорядчої документації: положення, статuti й інші документи, що стосуються обслуговування користувачів, комплектування та зберігання електронних фондів, а також умов укладання угод, які визначають систему взаємин бібліотеки із власниками авторських прав електронних видань і користувачами. Ці документи узгоджують механізми правового регулювання при укладанні авторських договорів з індивідуальними та колективними користувачами, пов'язаними з використанням творів, переведенням їх в електронну форму, ліцензуванням діяльності бібліотек щодо надання бібліотечно-інформаційних послуг, сертифікації засобів передачі інформації.

У зарубіжних країнах, наприклад у США, набула поширення практика ліцензійних угод на вільне використання інформаційних ресурсів, що є засобом регулювання доступу до інформації в електронному середовищі. З цією метою розробляються спеціальні методичні рекомендації для бібліотек, у яких розписаний процес укладання таких угод [1, с. 196–208]. При цьому в більшості провідних країн світу такими рекомендаціями передбачено широке використання електронних документів у бібліотеках, зокрема вільний і безплатний доступ до них усіх користувачів, але в деяких країнах існують певні обмеження, що стосуються цілєї використання електронних видань (освітні, наукові інформаційні потреби), або спеціальні умови, зазначені в ліцензійних угодах бібліотек з авторами творів.

В Україні теж існує практика укладання договорів з авторами творів, правонаосіями та колективними власниками авторських прав на інформацію. Але такі угоди не є повсюдним засобом вирішення бібліотеками питань щодо дотримання авторських прав у процесі формування фондів електронних видань та надання їх у використання.

У 2004 р. Державний комітет зв'язку та інформатизації України почав працювати над створенням Положення «Про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів» від 17 березня 2004 р. № 326. Це Положення визначає порядок формування та користування Національним реєстром електронних інформаційних ресурсів, але, на жаль, не висвітлює жодного питання, пов'язаного із формуванням електронних фондів бібліотечно-інформаційних установ.

З метою захисту авторських прав в електронному середовищі США розроблена і поширена система-ідентифікатор цифрових об'єктів (DOI), призначена для маркування електронних документів і захисту їх від несанкціонованого доступу в телекомунікаційних мережах, зокрема в Інтернеті. Цей проект був представлений у вересні 1997 р. на книжковому ярмарку у Франкфурті на Майні. Фахівці вважають, що процес маркування електронних документів майже не відрізняється від наділення авторського твору кодом, який вбудовує його в суспільну свідомість [1, с. 196–208].

У США також створена колегія з мережевої інформації, основна мета якої — захист відомостей, що містяться в електронному середовищі. У Великій Британії фірма SCRAN, яка здійснює мережний доступ до інформаційних ресурсів у галузі культури, пропонує на електронних документах спеціальний водяний знак, який не стирається під час сканування, і знак охорони авторського права, що захищає виключно права авторів.

Можливість використання бібліотеками для захисту своїх електронних фондів в умовах дистанційного доступу спеціальних

технічних засобів — індикатора електронних ресурсів у поєднанні з водяними знаками і знаками охорони авторського права — може бути послужити основою для підтвердження вірогідності й оригінальності документів і вирішення проблем, пов'язаних із захистом інтелектуальної власності.

Подальше формування правового бібліотечно-інформаційного простору має здійснюватися комплексно, з урахуванням існуючих проблем та тенденцій розвитку міжнародного законодавства про авторське право. Першочерговими заходами щодо вдосконалення правової бази формування й використання електронних бібліотечних фондів мають стати:

- забезпечення гармонізації інформаційного та бібліотечного законодавства з цивільним, кримінально-процесуальним та інтелектуальним законодавством України та міжнародними правовими актами, насамперед зі Всесвітньою (Женевською) конвенцією про авторське право та Бернською конвенцією про охорону літературних і художніх творів;

- створення Міжвідомчої групи щодо розробки програми діяльності бібліотек у напрямі вирішення організаційно-методичних, договірних та техніко-технологічних питань, що виникають у зв'язку з наданням електронних документів в інформаційних мережах, захистом авторського права, доступністю електронної інформації для користувачів.

Напрямами подальших досліджень означеної проблеми пов'язані з вивченням зарубіжного досвіду нормативно-правового забезпечення формування й використання електронних бібліотечних ресурсів, розробленням модельного кодексу бібліотечної етики щодо дотримання законодавства про авторське право в умовах функціонування бібліотек в електронному середовищі.

Список літератури

1. Баркова О. В. Фонд електронних документів [Електрон. ресурс] / О. В. Баркова. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep_inf.html
2. Бойкова О. Ф. Авторское право и его использование в деятельности библиотек / О. Ф. Бойкова // Библиотека и закон : справочник. — Вып. 2. — М. : Либерей, 1997. — С. 196–208.
3. Васильченко С. Д. Авторское право и Интернет / С. Д. Васильченко // Науч. и техн. 6-ки. — 2000. — № 3. — С. 21–27.
4. Про авторське право і суміжні права : закон України від 23 грудня 1993 року N 3792-XII [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/law/93_avtor.html
5. Про бібліотеки і бібліотечну справу : закон України N 32/95-ВР від 27 січня 1995 року [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/law/95_lib.html

6. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : закон України від 16 листопада 1992 року N 2782-XII [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/law/92_press.html
7. Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів : розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 травня 2003р. N 259-р [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/law/03_eir.html
8. Про затвердження Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів : постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2004р. N 326 [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/law/04_reestr.html
9. Про національну програму інформатизації : закон України від 4 лютого 1998 року № 74.98-ВР [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/law/98_inf.html
10. Про обов'язковий примірник документів : закон України від 9 квітня 1999 року N 595-XIV [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/law/99_oblic.html
11. Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека — XXI» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2009 р. N 1579-р [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/law/09_bib_21.html
12. Сенченко М. Формування електронної депозитарної бібліотеки на основі обов'язкового примірника документів (матеріали з доповіді автора на семінарі, присвяченому створенню електронної парламентської бібліотеки та електронного архіву Верховної Ради України 2 липня 2010 р.) / М. Сенченко // Вісн. Кн. палати. — 2010. — №7. — С. 3–7.

Надійшла до редколегії 25.04.2012 р.

УДК 356.13:027.7

О. В. ЛЕСЮК

МЕНЕДЖМЕНТ ФОРМУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕГМЕНТА КОМУНІКАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА МИТНОЇ СПРАВИ УКРАЇНИ

Запропоновано стратегії формування якісного бібліотечно-інформаційного сегмента комунікаційного середовища митної справи України.

Ключові слова: митна справа України, комунікаційне середовище, менеджмент формування електронних бібліотечних ресурсів, менеджмент бібліотечно-інформаційного обслуговування.

Предложены стратегии формирования качественного библиотечно-информационного сегмента коммуникационной среды таможенного дела Украины.